

Хулосаи

роҳбари илмӣ Муҳаммад Лутфуллозода ба диссертатсияи Сафарзода Шамсиддини Маҳмадраҷаб дар мавзӯи «Проблемаҳои ташкилию педагогии рушди муассисаҳои олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар мисоли Донишкадаи олии қушунҳои сарҳадӣ)»

Диссертатсияи илмии мазкур ба таҳқиқи омилҳои асосии шаклгирии Донишкадаи олии сарҳадии ҚДАМ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳҳои барқароршавии он, моҳият, таркиб ва амали сохтани раванди таълиму тарбия дар ин муассисаи таҳсилоти олии кишвар бахшида шудааст. Бояд таъкид кард, ки рӯ овардан ба таҳқиқи ин паҳлӯи масъала аз чанд ҷиҳат ҷолиб аст. Нахуст, ин муассисаи таҳсилоти олии кишвар зодаи замони истиқлолият буда, он мутахассисонро дар рӯҳияи ватанпарастӣ ва арҷ гузоштан ба арзишҳои миллӣ тарбия менамояд, дувум, ҳамчун муассисаи таҳсилоти олии ҳарбӣ бо мутахассис таъмин намудани сарҳади давлатиамон ва дар асоси санадҳои меъёрии амалкунандаи байналмилалӣ ва дохили кишварамон фаъолияти худро равона месозад.

Тарбияи ворисони арзандаю сазовор дар рӯҳияи баланди ватандорию ватандӯстӣ, ҳифзи ҳар як пораи ин сарзамини аҷдодӣ, қадршиносӣ ба фазои оромӣ осуда ва хоки поки диёр қарзи вичдониҳои ҳар як омӯзгор аст.

Навоварии илмии рисолаи мазкур дар он таҷассум меёбад, ки бори нахуст проблемаҳои рушди ташкилию педагогии муассисаҳои олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мисоли Донишкадаи олии сарҳадӣ аз нигоҳи раванди таълим ва барномарезии он, инъикоси чараҳои таълим дар ин соҳа, истилоҳоту луғоти ин соҳа аз нигоҳи забонӣ, ташаккули Донишкадаи олии сарҳадӣ дар замони муосир чун падидаи неқ таҳқиқ гардида, дар рисола мафҳуми илмии соҳаи мазкур, сайри таърихиву ҷуғрофии ин истилоҳот дар асоси нигоштаҳои муҳаққиқони пешин ва муосир, қабатҳои луғавии забонии дар соҳаи мазкур истифодашаванда дар шакли маҷмӯъ баррасӣ гардидаанд.

Аҳамияти илмии таҳқиқот дар он зоҳир мешавад, ки тавассути таҳқиқу баррасии раванди таълим ва омодагии барномаи таълимӣ дар соҳоти муассисаҳои олии касбӣ дар ҶТ дар мисоли ДОС андеша намудан мумкин аст ва хулосаҳои илмии ба даст омадаро дар таълифи китобҳои дарсии таърихи ДОС ва дигар донишкадаву донишгоҳҳои кишвар, инчунин дар таҳияи фарҳангу луғатномаҳои соҳавӣ метавон истифода кард. Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он зоҳир мешавад, ки маводи рисолаи мазкурро дар дарсҳои лексионӣ, курсу семинарҳои махсус аз таърихи ДОС, таърихи ташаккули сарҳади давлатӣ, таърихи кишварҳои Осиёи Марказӣ дар факултетҳои марбути ДОС ва дигар муассисаҳои олии ҳарбии кишвар ва дигар риштаҳои илмҳои башардӯстӣ истифода кардан мумкин аст ва ҳамчунин луғоту истилоҳоти соҳаи марбутро метавон дар фарҳангномаҳо истифода кард.

Усули таҳқиқоти рисолаи илмии мазкурро асосан методи синхронӣ, омӯхтани ҳуҷҷатҳои таърихӣ, лексикӣ-семантикӣ, мушоҳида, суҳбат ва назарсанҷӣ ташкил медиҳанд, ки ин усул раванди таълим дар муассисаҳои олии кишвар аз нигоҳи проблемаҳои рушди ташкилию педагогии муассисаҳои олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то андозае аз замони бостон то имрӯз таҳқиқу баррасӣ мегарданд ва таҳаввулу тағйироти аксари онҳо нишон дода шуда, то ба кадом ҷоя раванди таълим ба тағйироти куллии сифативу миқдорӣ дучор шудаанд, муайян карда шудааст.

Таҳқиқоти мазкур дар кафедраи педагогика ва психологияи Донишкадаи олии сарҳадии КДАМ ҶТ татбиқи худро ёфта, амалӣ карда шудааст. Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот дар асоси мазмуни кор, сохтори диссертатсия муайян карда шудааст.

Дар масъалаи таърихи рушди муассисаҳои олии касбӣ ё фарҳангӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қорҳои илмии як қатор олимони ва муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ ба анҷом расидааст ва рисолаи мавриди тақриз низ идомаи бевоситаи ҳамон таҳқиқотҳост, ки доир ба масоили маорифи

кишвар роҳҳои ҳалли онҳо дар мисоли донишкадаи навтаъсиси олии сарҳадӣ бахшида шудааст.

Мақсади асосии таҳқиқот тавре дар фишурда қайд мегардад дар он аст, ки омилҳои асосии шаклгирӣ, амали намудани раванди таълимӣ ва роҳҳои омода соختани мутахассисони болаёқати марзбон дар соҳаи сарҳади давлатӣ мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор мегирад.

Натиҷаҳои асосии бадастомадаи таҳқиқот дар матбуоти даврӣ, дар саҳифаҳои адабиёти илмӣ-педагогӣ, маҷалаҳои илмӣ - методӣ, фишурдаҳои конференсияҳои илмӣ-амалӣ ва илмӣ-назариявии вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ ба таърифи расидаанд. Сафарзода Шамсиддини Маҳмадраҷаб дар конференсияҳо, семинарҳо ва дигар чорабинӣҳое, ки аз тарафи ташкилотҳои байналмиллалӣ ва ҷумҳуриявӣ гузаронида шуданд, фаъолона ширкат варзидааст.

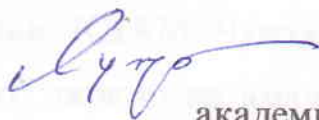
Дар муқаддима муҳимияти мавзӯ, мақсад ва вазифаҳо, объекти таҳқиқот, дараҷаи коркарди масъала асоснок гардида, методология, методикаи ташкили таҳқиқот ошкор, навоариҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ, сарчашмаҳо ва татбиқи қор баён, саҳеҳияти натиҷаҳои илмӣ асоснок, қавоиди ба ҳимоя пешниҳодшаванда собит шудаанд.

Муҳаққиқ дар диссертатсия баъзе тавсияҳоро барои рушди пешравӣ ва тарбияи кадрҳои баланиҳтисоси сарҳадӣ дар Донишкадаи олии сарҳадӣ пешниҳод намудааст.

Таҳқиқи масъала, наспри мақолаҳо дар маҷаллаҳои бонуфузи кишвар, иштирок ва баромад дар семинару конференсияҳо ва дигар чорабинӣҳои илмӣ гувоҳ медиҳад, ки Сафарзода Шамсиддини Маҳмадраҷаб ҳамчун муҳаққиқ шакл гирифта, роҳу равиши худро ёфтааст. Сафарзода Ш дар муносибат бо ҳамкорону ҳамкасбон хушмуомилаву хосор ва дар хонавода муҳнатқарину ғамхор буда, соҳибэҳтиром аст.

Бо назардошти ҳамин сифатҳо чунин меҳисобам, ки диссертатсияи илмии Сафарзода Шамсиддини Маҳмадраҷаб дар мавзӯи « Проблемаҳои ташкилию педагогии рушди муассисаҳои олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар мисоли Донишқадаи олии қушунҳои сарҳадӣ)» барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

Роҳбари илмӣ:

М.Лутфуллозода,
академики Академияи таҳсилоти
Тоҷикистон, профессор

Муҳрири ишора
қаррҳои АР
ба номи А. Усманов

